

**OPO – Organisasjonen
mot politisk overvåking**
Postboks 628 Sentrum
0106 Oslo
Telefon 900 19 985
e-post: overvak@opo.as
Bank giro 0537.51.98403
<http://home.no.net/overvak/>

Medlemsbulletin nr. 1/2008

- **Innsynsutvalgets sluttrapport**
- **Årsmøtet 2008 – referat**
- **Arbeidsutvalg og styre i OPO 2008**
- **Årsmelding 2007**
- **Kontingentinnbetaling**
- **Regnskap 2007**
- **Budsjett 2008**
- **Arbeidsprogram 2008**
- **Pressemeldinger fra årsmøtet**
- **EUs overvåkingssamfunn**
- **Personvernet i fare – igjen**
- **Jeg – en statsfiende?**

INNSYNSUTVALGETS SLUTTRAPPORT.

Av Geir Hovland

Midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre (Innsynsloven) ble vedtatt av Stortinget i februar 1999. Dette var et resultat av Lundkommisjonens rapport som ble avgitt i 1996 og behandlet av Stortinget i juni 1997 etter innstilling fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen. Komiteens flertall – alle unntatt representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet – foreslo at Stortinget skulle be Regjeringen fremme lovforslag om en ordning med begrenset innsynsrett i Overvåkingspolitiets arkiver, samt en erstatningsordning.

Loven ble vedtatt i februar 1999. Innsynsutvalget ble oppnevnt som det organ som skulle behandle søknadene om innsyn og om erstatning.

Innsynsutvalget har nå levert sin sluttrapport til justisdepartementet. Rapporten er på 91 sider og tar opp en rekke spørsmål omkring utvalgets virksomhet. Overvåking av samer og av mindreårige har fått særskilt oppmerksomhet.

Rapporten finnes på følgende link:

http://www.regjeringen.no/upload/JD/Vedlegg/Rapporter/Sluttrapport_IU.pdf

De tørre tall er som følger:

Innen fristen for å kreve innsyn som ble satt til 31. desember 2002 kom det inn i alt 12 764 søknader, 8 918 fra menn og 3 805 fra kvinner, 41 fra organisasjoner. I alt 774 har søkt om erstatning, 379 fikk dette innvilget. Av disse var 45 nærstående. I alt er det utbetalt kr. 11 230 000.

Innsynsloven ga bare en midlertidig og begrenset rett til innsyn. Likevel er det grunn til å oppsummere innsynsordningen som et gjennombrudd i kampen mot ulovlig politisk overvåking. Både Lund-kommisjonens arbeid og det som har kommet fram på grunnlag av Innsynsloven har avdekket omfattende ulovlig politisk overvåking.

Det er all grunn til å fortsette arbeidet for en **permanent innsynslov**. Bare en slik etterfølgende offentlighet omkring PST's virksomhet vil ivareta hensynet til personvern og rettssikkerhet.

Pr. i dag er det ingen rett til innsyn i PST's arkiver. Dersom man i dag mener seg ulovlig overvåket, kan man klage til Stortingets kontrollutvalg for etterretnings- overvåkings- og sikkerhetstjeneste, EOS-utvalget. Men dette utvalget tar ikke stilling til tidligere tiders overvåking.

En ting er klart når det gjelder POTs arkiver: de blir sendt til Riksarkivet og dermed oppbevart for framtida. For oss mappesøkere skulle det derfor ikke være nødvendig å sende inn mappene til Riksarkivet, hvis man ikke har noen egne kommentarer eller korreksjoner som man ønsker å gi uttrykk for.

Referat fra OPOs årsmøte 23.1.2008 kl.17:15-19:05

Tilstede AU + 10 medlemmer

Innkalling ble godkjent

Årsmøtet ble konstituert med Kjell Horn som møteleder og Tor Bernhardsen som referent.

1. Årsmelding

Årsmeldinga ble gjennomgått ved leder Kjell Horn. Det framkom følgende kommentarer:

Ca 20 ekstra betalende medlemmer siden årsmeldinga var skrevet.

Offentlig debatt – Geir Hovland har ikke skrevet innlegg til Willoch/Rønsen, men Vidar Våde har hatt et lite innlegg i Klassekampen

Kontakt med samiske miljøer ble etterlyst.

Årsmeldinga ble tatt til etterretning

2. Regnskap og budsjett

Regnskap for 2007 og budsjett for 2008 ble lagt fram av Geir Hovland. Revisor Dag Tangen leste opp sin revisorberetning.

Regnskap for 2007 med resultat kr 6.492,11 ble godkjent som OPOs regnskap for 2007.

Økningen i Andre Driftsutgifter i budsjett er til eventuell oppstart av prosjektet "Den andre versjonene" el.

Budsjett med underskudd kr 28.550,- vedtatt som OPOs budsjett for 2008.

Kontingent for 2008 ble vedtatt til 250 kr.

3. Arbeidsprogram 2008

Ble lagt fram av Geir Hovland under tittelen "Hva skal OPO drive med"

Med følgende kommentarer :

Pkt. 4 Delta i offentlig debatt viktigste punkt i dag

Pkt. 5 tillegg *samiske og* andre minoriteter

ble arbeidsprogrammet vedtatt.

4. Forslag

a. Uttalelse fra årsmøtet om "Innsynsutvalgets avslutning" ble vedtatt

b. Uttalelse fra årsmøtet om "Den andre versjonen" ble vedtatt

AU fikk fullmakt til eventuelt å redigere sammen de to uttalelsene til en pressemelding.

5. Valg

Valgkomiteens innstilling ble lagt fram av Kjell Bygstad. Det ble også foreslått gjenvalg av valgkomité og revisor.

Alle ble valgt ved akklamasjon.

Tor Bernhardsen

ARBEIDSUTVALG OG STYRE I OPO 2008

Arbeidsutvalg:

Geir Hovland (leder), H. N. Hauges v. 39 A, 1523 Moss, Tlf (a) 22 42 62 00, (p) 69 25 14 38,

(m) 930 56 207, (f) 22 33 31 84, e-post: ghov@reiss-andersen.no og gei-ho@online.no

Kjell Horn, Skovveien 7, 0257 Oslo. Tlf (p) 22 44 18 58 (m) 906 13 595, e-post: kjell.horn@oslo.online.no

Tor Bernhardsen, Grevlingv. 64 A, 0595 Oslo, Tlf (p) 22 25 84 69, (a) 22 00 77 90,

(m) 908 86 708, e-post: tor.bernhardsen@gramo.no

Åsmund Langsether, Kurlandstien 8 i, 1052 Oslo, Tlf (m) 911 93 886, e-post: aa-langs@online.no

Styremedlemmer:

Erling Folkvord, Haakons g. 11 B, 0652 Oslo. Tlf (p) 22 68 69 97 (m) 415 10 303,

e-post: erfolk@online.no

Berit Rusten, Innherredsvegen 2 A, 7014 Trondheim, Tlf (p) 73 53 56 56, e-post: beritru@frisurf.no

Peder Martin Lysestøl, Steinberget 5, 7018 Trondheim, Tlf (p) 73 51 29 22, (a) 73 55 93 63,

e-post: peder.lysestol@ahs.hist.no

Unni Hagen, Ribstonv. 27 B, 0585 Oslo, Tlf (p) 22 65 57 54, (a) 23 06 26 16, (m) 480 03 817, (f) 23 06 25 20, e-post: unni.hagen@fagforbundet.no

Torgny Hasås, Langg. 17, 0566 Oslo, Tlf (m) 918 79 767, e-post: torgny@hasaas.no

Knut Hartmann Olsen, Karl Johans gt. 8. 0154 Oslo, Tlf (?) 22 33 27 96, e-post: knut@nkp.no

Anthoni Turgay Backe, Sandakerveien 10 T, 0473 Oslo, Tlf 400 43 621 e-post: anthonibacke@spray.no

Varamedlemmer:

Kjell Bygstad, Grinistubben 2, 1820 Spydeberg, Tlf (p) 69 83 87 51, (f) 69 83 87 30,

e-post: kjellbyg@frisurf.no

Ivar Nygaard, Norderhovg. 26, 0654 Oslo, Tlf (p) 22 68 33 34, (m) 900 19 597

e-post: ivar_nygaard@hotmail.com

ÅRSMELDING 2007 FOR OPO

ORGANISASJONEN MOT POLITISK OVERVÅKING

OPO ble stiftet på et møte i Oslo 28. november 2001.

Det første ordinære årsmøtet ble holdt 20. januar 2003, det siste 23. januar 2007.

1. VALG

Årsmøtet 2007, som ble holdt den 23. januar, valgte dette styret med arbeidsutvalg:

1.1 Arbeidsutvalget:

Kjell Horn (leder), Geir Hovland, Tor Bernhardsen og Åsmund Langsether,

1.2 Styremedlemmer:

Erling Folkvord, Berit Rusten, Peder Martin Lysestøl, Unni Hagen, Gro Standnes, Torgny Hasås, Knut H. Olsen og Dag Norum

1.3 Varamedlemmer:

Kjell Bygstad, Anthony Turgay Backe og Ivar Nygaard,

1.4 Revisorer:

Eigil Norli og Dag Tangen (gjenvalg)

1.5 Valgkomité

Kjell Bygstad, Unni Hagen og Ivar Nygaard

Valgkomiteen før årsmøtet var Unni Hagen, Ola Lars Andresen, Ivar Nygaard og Kjell Bygstad

2. ADMINISTRASJON

2.1 Styremøter

I 2007 har det vært avholdt ett styremøte.

2.2 Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har hatt tolv møter (fram til 1. januar 2008). AU har fordelt arbeidsoppgavene seg i mellom og konstituert Kjell Horn som sekretær ved siden av vervet som leder. I arbeidet med medlemsbulletinene har styremedlem Unni Hagen bistått leder. En rekke henvendelser om råd og hjelp med enkeltsaker hos Innsynsutvalget har blitt drøfta og så fulgt opp av Geir Hovland. OPO bør informere nye medlemmer om denne muligheten til å få juridisk assistanse. Åsmund Langsether har hatt som særlig oppgave å følge opp arbeidsprogrammets kapittel 3: "Sikre historisk materiale", se egen omtale. Tor Bernhardsen har hatt ansvaret for løpende oppgradering av hjemmesiden og ajourføring av medlemslista.

2.3 Medlemsutvikling

OPO hadde per 1. desember 2007 ca. 220 medlemmer, hvorav 130 hadde betalt kontingenten. Purring har vært sendt ut to ganger. Statistikk over betalende medlemmer:

2002:	183 betalt
2003:	229 betalt
2004	209 betalt
2005	202 betalt
2006	170 betalt
2007	150 betalt

Medlemmer som ikke har betalt kontingent de siste fire årene eller mer, eller som har flyttet uten å oppgi ny adresse, har vi strøket av lista. At så få betaler den beskjedne kontingenten på 200 kroner – bare ca. 70 prosent – representerer et likviditetsmessig problem, selv om alt arbeid i AU (med unntak for konkret juridisk assistanse) til nå har vært utført vederlagsfritt.

2.3 Kontoret

Vi har disponert kontoret i Samfunnshuset, 7. etasje, brukt det etter behov og også holdt styremøtet vårt der. Men det meste av det rutinemessige kontorarbeidet har vært gjort fra de respektive hjemmekontorene til AU-medlemmene.

2.4 OPOs hjemmeside på nettet (<http://home.no.net/overvak/>).

Gjennom hjemmesiden har OPO sitt eget massemedium, noe som er svært viktig i en tid da ”våre” saker sjelden når fram i aviser og andre medier. Fra starten 3. juli 2002 til 1. januar 2008 har hjemmesiden blitt besøkt eller brukt ca. 9100 ganger. Siden har vært lite oppdatert i 2006 og 2007.

OPO kan ellers nås i e-post: overvak@opo.as eller i telefon 900 19 985.

2.5 Informasjonsbrosjyre

Våren 2004 – like før 1. mai – fikk vi laget en informativ og fint utseende informasjonsbrosjyre. AU bestemte teksten. Ida Nygaard gjorde layouten og sto for trykkingen. Brosjyren ble revidert litt våren 2006 og er derfor fortsatt aktuell. Medlemmene oppfordres til å bruke den. Henvend dere til AU.

2.6 Forholdet til justisdepartementet

Justisdepartementet avsto OPOs søknad om driftsstøtte også for 2007. Dette gjør selvsagt innbetaling av kontingent ytterligere viktig. Ellers hadde vi en hyggelig – men fruktløs – kontakt med departementet i forbindelse med prosjektet ”Den andre versjonen”.

2.7 Økonomi

AU kjører en forsiktig linje hva økonomi angår, uten ekstravaganser av noe slag. Likviditeten er derfor grei – i forhold til nåværende aktivitetsnivå. Fritt Ord bevilget 15.000,- kroner til OPOs arbeid med foredrags- og skribentvirksomhet og til bistand ved søknader om erstatning etter Innsynsloven.

3. POLITISK ARBEID

3.1 Permanent innsynslov

Den 11. januar 2006 sendte vi brev til Justisdepartementet om saken – som det kan bli tungt å få igjennom. I 2007 oppnådde vi ingen bevegelse i saken, men avgående AU oppfordrer likevel det kommende om å følge opp kravet om permanent innsynslov. For øvrig vil arbeidet i styre og arbeidsutvalg konsentrere seg om løpende saker som er forankret i formålsparagrafen, og den er det ingen endringer i.

4. KONKLUSJON OG OPPSUMMERING

4.1 Valgene

Sammensetningen av styre og AU viser at disse organene er helt uten representanter for mennesker med annen etnisk bakgrunn enn den norske. Dette er uheldig, både generelt sett – og spesielt med tanke på ”det nye fiendebildet”. Videre er den skjeve kjønnsbalansen et problem – med overveldende mannsdominans.

4.2 Administrasjon

Styremedlemmene burde, som nevnt foran, vært aktivisert mer. Dette er en utfordring for neste års AU. På den annen side har samarbeidet i AU vært utmerket, og oppgavene mellom medlemmene har vært fordelt på en fin måte, på det ideologiske så vel som det praktiske området.

4.3 Politisk arbeid

OPO har siden stiftelsen i 2001 hatt – og vil fortsatt ha – en viktig rolle som vaktbikkje på feltet politisk overvåking. Teknologisk og politisk går utviklingen raskt og i overraskende sprang som det er vanskelig å forutse. Det er derfor viktig at vi har en best mulig beredskap for påvirkning av opinionen og besluttede politiske organer. Styre og arbeidsutvalg har påtatt seg et stort ansvar her, men det vil – moralsk så vel som praktisk – være en stor støtte om medlemmene i sin alminnelighet viser initiativ og støtter arbeidet.

KONTINGENTINNBETALING

Som dere vil se av referatet fra årsmøtet ble det vedtatt en heving av medlemskontingenten fra 200 til 250 kroner. Hevningen er begrunnet i kombinasjonen generell prisstigning og synkende medlemstall (vesentligst på grunn av høy alder eller dødsfall) i organisasjonen. Dette betyr beklageligvis at det blir færre mennesker som må dele på noe større utgifter.

AU oppfordrer derfor alle om å betale kontingenten på 250 kroner i løpet av den nærmeste tid, og selvsagt er ytterligere bidrag velkomne. Vedlagt innbetalingsblankett som kan benyttes. Ved annen innbetalingsform, vennligst påse at det går tydelig fram hvem som har betalt.

Regnskap 2007
faksimile

Budsjett 2008
faksimile

OPOs ARBEIDSPROGRAM 2008

1. Permanent innsynslov

- 1.1 Arbeide for en permanent innsynslov
- 1.2 Knytte kravet om en permanent innsynslov til kravet om en fast nedgraderingsordning for de hemmelige tjenestene.

2. Bidra til å løse problemene fra fortida for den enkelte

- 2.1 Støtte medlemmer i erstatningssaker, kreve utvidede rettigheter for overvåkede og deres familier og fortsette arbeidet med å få offentlig tilskudd til dette arbeidet.
- 2.2 Arbeide for nedgradering og rett til innsyn i mappene etter 1977.
- 2.3 Arbeide for å gjøre Stortingets unnskyldning kjent for allmennheten.

3. Sikre historisk materiale.

- 3.1 Arbeide for å sikre det historiske materialet som finnes i mappene, ved at dette oppbevares i Riksarkivet.
- 3.2 "Den andre versjonen" – sette i gang innsamling av overvåkedes egen versjon.
- 3.3 Kontakt med forskningsmiljøer.

4. Delta i offentlig debatt.

- 4.1 Prioritere deltaking i den offentlige debatten om overvåking
- 4.2 Delta som høringsinstans ved lovendringsforslag og andre hørings saker som er relevante for OPO.
- 4.3 Arbeide mot etablering av internasjonale overvåkingssystemer, terrorlister og overvåking av nye grupper på politisk, etnisk eller tilsvarende grunnlag.

5. Utvide politisk kontaktnett

- 5.1 Knytte oss nærmere til aktiv ungdom, innvandrer miljøer, samiske organisasjoner, andre minoritetsmiljøer og til brede folkelige bevegelser – for eksempel antiglobaliseringsbevegelsen.
- 5.2 Oppfordre politiske partier og deres ungdomsorganisasjoner til å ta inn et eget punkt i sine arbeidsprogram om "kamp mot politisk overvåking".

For øvrig vil arbeidet i styre og arbeidsutvalg konsentrere seg om løpende saker som er forankret i formålsparagrafen, og den er det ingen endringer i.

DE OVERVÅKEDES EGEN VERSJON – ”DEN ANDRE VERSJONEN”

”Lund-kommisjonens rapport og Stortingets behandling av denne, som ble avsluttet 16. juni 1997, avdekket at det fra overvåkingspolitiets side hadde foregått regelbrudd overfor norske borgere. Dette skjedde enten ved at den til enhver tid gjeldende instruks ikke ble etterfulgt, eller ved at det ble brukt metoder i strid med gjeldende lover og forskrifter.”

(Innsynsutvalgets sluttrapport, avgitt til Justisdepartementet 15.01.08.)

Organisasjonen mot politisk overvåking (OPO) mener studier av denne dystre perioden i norsk politisk historie vil ha interesse for forskning i generasjoner framover, både av hensyn til de overvåkedes ettermæle, men kanskje mest for at fortidens mistak ikke skal gjentas. Men for at bildet skal bli fullstendig har vi ment at de overvåkedes egne stemmer også måtte bli hørt – ikke bare overvåkernes. Vi har derfor lagt ned mye arbeid i å forberede en større, vitenskaplig anlagt undersøkelse som vi har gitt arbeidstittelen ”Den andre versjonen”.

Skikkelig utført vil imidlertid et slikt arbeid koste penger.

Vi søkte derfor i første omgang Justisdepartementet om midler, siden det jo er dette organet som har brutt loven i samband med overvåkingen. Men søknaden ble høflig avslått, blant annet med den begrunnelsen at de overvåkede jo allerede hadde hatt anledning til å sende inn sine kommentarer, noe som selvsagt ikke har noe med vitenskap og forskning å gjøre. Deretter søkte vi Fritt Ord om midler til en bredt anlagt intervjuundersøkelse, idet vi mente – og mener – at de overvåkedes eneste ”forbrytelse” har vært å benytte seg av ytringsfriheten til å prøve å påvirke samfunnsutviklingen i en retning som de har ment ville være til det beste for landet. Men også her ble vi møtt med blankt avslag.

Organisasjonen mot politisk overvåking beklager på det sterkeste at så vel det organet som skal forsvare norsk lov, Justisdepartementet som har det politiske ansvaret for POTs lovbrudd, og det fremste organet for ytringsfrihet – Fritt Ord, begge avviser å bidra til bevaring av historisk materiale til beste for fremtidige generasjoner forskere. Slik vi ser det, forsøkes nå ulovlighetene å bli tiet i hjel. Man ønsker tydeligvis ingen oppmerksomhet omkring dette. Dermed vil man heller ikke lære av de feil og ulovligheter som ble begått, og som også førte til at POT (nå PST) ikke brukte sine ressurser til den jobben de var og er satt til, nemlig å forsvare ”rikets sikkerhet”.

BEHOVET FOR OPO I FRAMTIDEN

Årsmøtet i Organisasjonen mot politisk overvåking konstaterer at Innsynsutvalget nå har avsluttet sitt arbeid. De arbeidsoppgavene som var utgangspunktet for OPO, nemlig å ivareta interessene til dem som søkte innsyn i mappene sine, er dermed en avsluttet fase.

Men OPO har fortsatt viktige oppgaver å gjøre: nemlig å være en organisasjon som på prinsipielt grunnlag motarbeider overvåking av lovlig politisk virksomhet.

Den såkalte ”kampen mot terror”, hvor fullmaktene til politiet stadig utvides på bekostning av folks rettssikkerhet og personvern, gjør OPOs arbeid enda mer nødvendig. Samtidig gjør den teknologiske utviklingen at overvåkingen skjer med stadig mer inngripende metoder.

OPO sitter på betydelig erfaring med tidligere tiders overvåkingsregimer. Vi vil bruke våre erfaringer til å forhindre at personer og organisasjoner som driver lovlig politisk, kulturell eller religiøs virksomhet blir gjenstand for overvåking og kriminalisering.

Geir Hovland
leder
overvak@opo.as

Artikkel 1:
EUs overvåkingssamfunn
Nei til EUs styre

Artikkel 2:
Personvernet i fare – igjen
Jonas Stein Eilertsen og Ingrid Kylstad

Artikkel 3:
Jeg – en statsfiende?
Arne Espelund